

Seletuskiri

Vallavolikogu otsuse eelnõu „Viljandi Vallavalitsuse struktuuri ning teenistuskohdade koosseisu kehtestamine“ juurde

Käesoleva otsuse eelnõu „Viljandi Vallavalitsuse struktuuri ning teenistuskohdade koosseisu kehtestamine“ eesmärk on täpsustada ja muuta kehtivat ametiasutuse struktuuri ja teenistuskohdade koosseisu.

Alates 01.01.2023 soovivad muudatused vallavalitsuse teenistuse struktuuris ja teenistuskohdade koosseisus:

Valdkondade nimetused asendatakse osakondade nimetustega ja valdkondade nõunikute nimetused asendatakse juhi nimetusega.

Struktuuris on järgmised osakonnad:

Vallakantselei;

Haridus- ja kultuuriosakond

Sotsiaalosakond

Haldusosakond

Ehitusosakond

Finantsosakond

Viljandi Vallavalitsuse haridus-, kultuuri-, sotsiaal-, noorsoo ja spordivaldkonna ettepanekud struktuuri muutmiseks

- 1) Sotsiaalvaldkonna struktuurist palun võtta välja tugiisik ja antud ametikoht liigub edasi Paistu Sotsiaalkeskusesse (edaspidi Viljandi Sotsiaalkeskuse) tegevusjuhendajaks.
- 2) Sotsiaalvaldkonna struktuurist palun võtta välja *Tugikodu perenaine* ja see ametikoht liigub Paistu Sotsiaalkeskuse alluvusse.
- 3) Lastekaitse peaspetsialisti ametinimetus palun muuta *Laste heaolu peaspetsialistiks* ja teiste 3-e lastekaitse spetsialisti ametinimetused palun muuta *Laste heaolu spetsialist* ametinimetuseks.
- 4) Hoolekande juht ametinimetus palun muuta *Täisealise heaolu peaspetsialist* ametinimetuseks.
- 5) Palun struktuuri luua eestkostespetsialisti ametikoht.
- 6) Palun struktuuri luua täiendav koolipsühholoogi ametikoht.

Muudatusettepanekute põhjendused:

1. Eestkostespetsialisti ametikoht

Viljandi Vallavalitsuse sotsiaalvaldkond palub luua juurde lisaks üks eestkostespetsialisti ametikoht, kuna 17. oktoobri 2022 seisuga on Viljandi valla eestkostel 160 isikut ja Viljandi Vallavalitsus kui eestkostetasutusena (füüsilisest isikust eestkostjad) on 63 isikul. Kaks eestkostespetsialisti ei suuda täita kõiki kohustusi, mis Viljandi Vallavalitsusel on eestkostjana ja eestkostetasutusena.

Eestkoste seadmist reguleerib enim perekonnaseadus (PKS):

§ 203. Eestkoste seadmise eeldused

Kui täisealine ei suuda vaimuhaiguse, nõrgamõistuslikkuse või muu psüühikahäire tõttu kestvalt oma tegudest aru saada või neid juhtida, määrab kohus tema enda, tema vanema, abikaasa või täisealise lapse või valla- või linnavalitsuse avalduse alusel või omal algatusel talle eestkostja.

§ 205 Kui eestkostjaks ei ole võimalik määrata sobivat juriidilist isikut, määratakse eestkostjaks valla- või linnavalitsus, millega täisealine on kõige tugevamalt seotud. (Täisealine on kõige tugevamalt seotud muu hulgas selle valla- või linnavalitsusega, kust ta pärit on, kus ta on suurema osa ajast elanud, millega ta on

säilitanud olulised sidemed, kus asuvad tema lähedased või vara või kus on tema rahvastikuregistrijärgne elukoht).

§ 171 Kui esindusõigust ei ole alaealise lapse kummalgi vanemal või kui lapse päritolu ei ole võimalik kindlaks teha, määratakse talle eestkostja.

§ 176 Kuni eestkostja määramiseni täidab eestkostja ülesandeid lapse rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgne valla- või linnavalitsus, kui eestkoste seadmise eeldused on täidetud. Eestkostja ülesannete täitmisel on valla- või linnavalitsusel käesolevast seadusest tulenevad eestkostja õigused ja kohustused.

Kui sobivat füüsilist või juriidilist isikut ei leita, määratakse eestkostjaks valla- või linnavalitsus, millega laps on kõige tugevamalt seotud.

Viljandi valla eestkostetavate suure arvu põhjused on ajaloolised:

- Viljandi vallas asub Jämejala Psühhiaatria haigla, mis täna on koondunud ühtseks Sihtasutuseks Viljandi Haigla ja uue nimega Psühhiaatriakliinik, kus lisaks tavalistele erihoolekandeteenustele pakutakse seal ka ööpäevaringset erihooldusteenust kohtumäärusega psüühikahäirega isikutele ja ebastabiilse remissiooniga psüühikahäirega isikutele;
- vallas asub endise nimega Karula Koolkodu, mis täna on ümber kujunenud AS Hoolekandeteenused Karula Kodu üksusteks.
- vallas asub Tarvastu Psühhiaatriakliinik, mis on täna eraomanduses ja kannab nime Pariisi Erihoolduskeskus OÜ.

Et eestkostespetsialistide töökoormust vähegi leevendada, leiti 2020. a osakonna sees lahendus, et kaks sotsiaaltöö spetsialisti hakkasid teostama Karula Kodus viibivate isikute eestkoste. Karula Kodus viibivad eestkostetavad on niinimetatud asutushooldusteenusel, ööpäevaringsel erihoolekandeteenusel ning nendega seotud tegevused eestkostjana on kergemini teostatavad.

Kuid arvestades olukorda, et riik plaanib oluliselt muuta sotsiaalhoolekandete seadust ja viia ellu niinimetatud „hooldusreformi“, siis lisanduvate tegevuste tõttu muutub oluliselt sotsiaalvaldkonna ja eriti sotsiaaltöö spetsialistide töökoormus, mistõttu sotsiaaltöö spetsialistid ei saa edaspidi sellises mahus eestkostespetsialisti tööülesandeid täita.

Viljandi Vallavalitsus eestkostjana ja eestkosteasutusena

	Eestkostesp.	Eestkostesp.	Sotsiaaltööspetsialistid	
Täisealised eestkostel- asutushooldusel	49	26	21	19
Täisealised eestkostel- kodused	11	10		
Lapsed- eestkostel		21		
Neist lapsed asendushooldusel/hooldusperes		10/11		
Neist lapsed – eestkoste esialgse õiguskaitse korras		5		
Lapsed- järelhooldusteenusel ilma eestkosteta		3		
	60	60	21	19
			KOKKU	160

Valla eestkostel 157 isikut+ järelhooldusteenusel 3 isikut- kokku 160 isikut

Viljandi Vallavalitsus kui eestkosteasutus (füüsilisest isikust eestkostjad)	KOKKU	63
--	--------------	-----------

Võrreldav omavalitsus	Eestkostetavate arv	Tegelevate ametnike arv
Viljandi linn*	77	2
Saaremaa vald*	160	3
Põhja-Sakala vald	30	1 + muu töö
Tartu linn	200	5
Valga vald	51	1

Eestkostetavate arv spetsialistide kohta
Viljandi vallas:

Aasta	Eestkostetavate arv	Spetsialiste
2018	80	1
2020	133	2
2022	160	2

Eestkostespetsialistide töökoormus on olnud pidevalt suur ja kasvutempos. Koostöös juristidega vaieldakse pidevalt teiste omavalitsustega, kes püüavad oma eestkostetavaid Viljandi vallale suunata, kui nad on teenusel Sihtasutuses Viljandi Haigla või AS Hoolekandeteenused majades, lisaks veel Pariisi Erihooldusteenused OÜ tähtajalisel teenusel. Kõik kolm suurt asutust asuvad Viljandi valla maadel ja arvatakse, et siis võiks Viljandi vald olla eestkostja.

Lisaks on eestkoste teema terav kõikides omavalitsustes just pankade uute poliitikate rakendamise tõttu, kes piiravad eestkostjatel täitmast kohtumäärusega antud eeskostja ülesandeid. Hetkel on ka Viljandi Vallavalitsusel koostamisel palve sekkumiseks Õiguskantsleri büroole, Justiitsministeeriumile, Siseministeeriumile ja Sotsiaalministeeriumile.

(* allikas: Viljandi Linnavalitsus, Saaremaa Vallavalitsus)

Ja nagu eelpool öeldud, täidame eestkosteasutusena seadusest ja kohtumäärusest tulenevaid tingimusi ja teostame toiminguid **63 eestkostetava** puhul, kellele on määratud **eestkostjaks füüsiline isik**, nt eestkoste pikendamise avalduste koostamine ja esitamine kohtule (kohtumäärusest tulenevate tähtaegade jälgimine), kohtule seisukohtade ja arvamuste andmine (eestkostetavate nimel tehingute tegemine, eestkostja vahetamine jne).

2. Koolipsühholoogi ametikoht

Kooli psühholoogiteenuse tagamist reguleerib enim põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (PGS):

§ 37 Vajaduse korral tagatakse õpilasele koolis tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi (edaspidi koos *tugispetsialistid*) teenus. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse rakendamist korraldab direktor.

Tervise Arengu Instituudi poolt 2020. a avaldatud uuringus „Eesti kooliõpilaste tervisekäitumine rahvusvahelises vaates“ tuuakse murettekitavana välja psühholoogiliste kaebuste süvenemise trend, mis avaldub nii poiste kui ka tüdrukute puhul. Vaimse tervisega seotud probleemide osakaal suurenes ka seoses 2020. a eriolukorra ja distantsõppega.

Et tagada Viljandi valla lastele ja noortele positiivne vaimne tervis, mis on oluline üldise heaolu saavutamiseks, on vajalik kättesaadav koolipsühholoogi teenus.

Koolipsühholoogi ülesandeks on õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused) hindamine; õpilase nõustamine isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemisoskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel; õpilase toetamine ning vanema ja kooli personali nõustamine kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel. (Haridus- ja teadusministri 02.03.2018 määrus „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“).

Lühidalt: koolipsühholoogi töö eesmärgiks on laste arengu toetamine koostöös lapsevanemate ja haridustöötajatega, kaasates vajadusel teiste erialade spetsialiste. Koolipsühholoog pühendab 50% oma tööajast vahetutele tööalastele kontaktidele ning 50% tööks dokumentatsiooniga (nt uuringu tulemuste analüüsimine ja kokkuvõtte tegemine, ettevalmistus ja järeltegevused jms), erialaseks arendustegevuseks ja enesetäiendamiseks.

Eesti Koolipsühholoogide Ühing soovitab 900+ lapse kohta 2,5 kohta koolipsühholoogi. Viljandi valla koolides õpib 960 last ja neid teenindab hetkel 1 koolipsühholoog, mis tähendabki seda, et üks koolipsühholoog ei suudagi kogu valla vajadusi katta. Lasteaialaste abistamisega pole koolipsühholoog jõudnud üldse tegeleda.

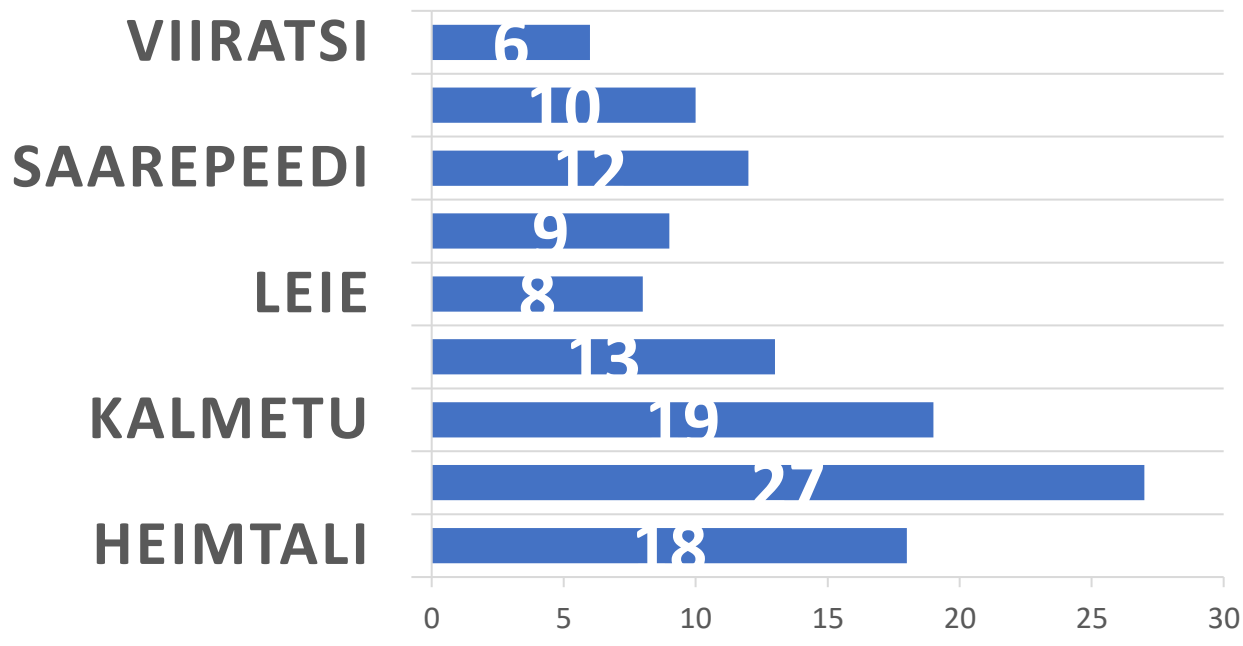
2021/22 õppeaastal on saanud Viljandi valla haridusasutustes psühholoogilist abi:

1 lasteaia laps

121 põhikooli õpilast

1 gümnaasiumi õpilane

TEENUST SAANUTE ÜLDARV HARIDUSASUTSUTE KAUPA 21/22

Viljandi valla koolide HEV-koordinaatorid toetavad koolipsühholoogi ametikoha loomist ühise pöördumisega, millele on alla kirjutanud kõigi nimel Heimtali Põhikooli HEVKO, eripedagoog Anneli Sims: „Meil on väga hea meel, et juba teist aastat on võimalik meie valla koolides pakkuda õpilastele koolipsühholoogi ja Viljandis perepsühholoogi teenust.

Koolide tegelik vajadus psühholoogi tugiteenuse järele on oluliselt suurem, kui on praegused võimalused. Meie selgitustele tuginedes palume leida võimalust psühholoogi ametikoha suurendamiseks Viljandi vallas. Rajaleidja Keskuse nõustamismeeskond on saanud oma otsustes määrata alates eelmisest õppeaastast õpilastele tugiteenusena logopeedi, eri- ja sotsiaalpedagoogi kõrval ka psühholoogi regulaarset tugiteenust. Otsustest tulenevad kohtumised moodustavad suure osa psühholoogi koormusest.

Enne koolipsühholoogi tööle võtmist tehtud otsustes ei ole märgitud õpilastele koolivälise nõustamismeeskonna (KNM) otsustes seda teenust, sest oli teada, et koolid ei saa seda pakkuda. Nende õpilaste hulgas on tegelikkuses psühholoogi tuge vajavaid õpilasi.

Lisaks KNM otsustele oleme märganud abivajadust ka õpilastel, kes ei ole suunatud Rajaleidjasse. Sageli on vanemad need, kes paluvad siis koolilt tuge, kuna teavad, et meil on psühholoog. Psühholoogi teenus on tõhus, kui see toimub mingi perioodi jooksul regulaarselt, see tähendab meie jaoks täiendavat kohtumist vajadust. Kui laps elab Viljandist kaugel, siis on tal keeruline jõuda psühholoogi juurde. Või kui saab omale aja, siis kulub sõitmise arvelt teenuse saamiseks mitu tundi tema päevast. Kaasa peab minema ka vanem, kes peab ennast selleks ajaks töölt vabaks võtma. Kui psühholoog on koolis kohal, siis kulub teenuse saamiseks ainult kohtumise aeg ja keegi ei kaota oma tööpäeva.

Praegune olukord maailmas on muutnud inimesed haavatavaks, õpilased on hingeliselt katki ja vajavad järjest suuremal määral tuge vaimse tervise hoidmiseks ja taastamiseks.

Teismelistel on keeruline tunnistada oma muresid ja seetõttu on psühholoog pakkunud välja võimalusi klassiga töötamiseks. Selliselt saab toetatud ja julgustatud suurem hulk õpilasi, kes loodetavasti saavad enesekindlust oma murega abi küsida. Grupinõustamised toimuksid praegu individuaalnõustamiste arvelt ja sellega jääksid koolidel täitmata KNM otsused psühholoogilise tugiteenuse osas.

Mõnikord vajavad nõustamist ka õpetajad, et saada tuge ja ennetada läbipõlemist.“

Rahastamine

Ennetusnõustamisteenuse pakkuja „Perepesa“ kulu on 2022. a olnud Viljandi vallale orienteeruvalt 75 000 eurot. Viljandi vald sõlmis Perepesa-teenuse ostmiseks 2022. a alguses aastase lepingu, et piloteerida, kas linnas hästi toimivat teenust on võimalik samaväärselt rakendada ka hajaasustuses. Aastase kogemuse järel on tehtud kindlaks, et hajaasustuses saame abivajajatele kiiremini ja seega kvaliteetsemat teenust pakkuda läbi koolipsühholoogi poolt pakutava teenuse. Seega saab rahastada lõpetatava „Perepesa“ teenuse arvelt koolipsühholoogi ja eestkostespetsialisti ametikohta.

Koolipsühholoogi ja eestkostespetsialisti aastane palgakulu tööandjale on orienteeruvalt 33 000 eurot.

Otse vallavanema alluvusse jääb siseaudiitor

Senini otse vallavanema alluvuses olnud avalike suhete nõunik ja spetsialist viiakse vallakantseleisse, vallasekretäri alluvusse. Muudetakse ka avalike suhete nõuniku ametinimetust – uueks nimetuseks on kommunikatsioonijuht.

Muudatus on tingitud põhimõttest, et avalikud suhted peaks olema nõ struktuuriülel teenust pakkuva ja seega on sobilik paigutada nad vallakantselei koosseisu. Nimetatud muudatuse ettepaneku tegi ka vallavalitsuse struktuuri analüüsinud konsultant Mari Nõmm, kes tõi välja asjaolu, et nimetatud ametikohtade puhul on olemuselt tegemist tugiteenusega, mis tõenäoliselt ei vaja vallavanema otsust juhtimist.

Kantseleis muudetakse arhivaari ametikoht teabehalduri ametikohaks, et töökorraldust ametiasutuses dokumendihalduse osas muuta kaasaegseks ja parandada asjaajamisteenust arvestada seejuures riiklike kutsestandarditega. Ametikoha eesmärk on asjaajamis- ja dokumendihaldusteenuse kaasajastamine, sh digitaalsete vahendite abil.

Majandusvaldkonna muudatused:

- 1.1.majandusnõuniku ametikoht haldusosakonna juhi ametikohaks;
- 1.2.kinnisvaranõuniku ametikoht kinnisvara halduri ametikohaks;
- 1.3.majanduse peaspetsialisti ametikoht kinnisvara halduri ametikohaks

Kavas on luua vallavalitsuse koosseisu haldusüksus olemasoleva majandusvaldkonna ametikohtade ümbernimetamise ja tööülesannete muutmise, mis hakkaks korraldama kogu valla hallatavate asutuste kinnisvara hooldamist. Eesmärgiks on võtta hallatavatelt asutustelt ära hoonete haldamisega seotud kohustusi, et nad saaksid keskenduda oma põhitegevusele.

Loomisel on kolm piirkonda: Kolga-Jaani, Viljandi ja Tarvastu. Kahes piirkonnas hakkab kinnisvara haldusteamadega tegelema kinnisvara haldur, ühte piirkonda teenindaks haldusosakonna juht.

Piirkonnahaldurite ülesanneteks jääb ka kalmistuvahtide töö korraldamine, Kolga-Jaani ja Mustla piirkonnas, samuti koristusteenuse tagamine Kolga-Jaani ning Mustla teeninduspunktides.

Muuta arenduspetsialisti ametikoht arengu- ja hankepeaspetsialisti ametikohaks ning projektispetsialisti ametikoht hankespetsialisti ametikohaks ja paigutada need ametikohad ehitusosakonda.

Muudatuse vajadus on tingitud töökoormuse ja vastutuse mõistliku jagamise vajadusest ning olukorrast, kus ametiasutuse töö sujuvaks korraldamiseks on vajalik leida ühele spetsialistile asendaja, et hanked ametniku puhkuse ajaks ei jääks seisma. Samuti on täiendavalt abi vaja valla allasutuste hangete korraldamise toetamisel (toiduainete ostmise hanked, jmt), mida hetkel ei ole korraldatud. Tulenevalt ühele isikule langevast töökoormusest, puudub täna vallas ametnik, kellel oleks aega ja kes suudaks näha valla arengus suuremat pilti, olla kursis arengutrendidega ning mõelda ning planeerida valla uusi arendusi.

Finantsvaldkonnas planeeritavad muudatused:

Hetkel pole finantsnõuniku ja pearaamatupidaja asendamine tagatud personalinappuse tõttu, samuti lisandub uuest aastast finantsvaldkonnale täiendavaid, uusi tööülesandeid (SA Holstre-Polli Spordikeskuse raamatupidamise korraldamine). Selleks, et finantsvaldkonna töö oleks operatiivne ning sujuks tõrgeteta

muuhulgas ka juhtide puhkuse või võimalike haiguste perioodil, on vajalik teha struktuuris järgmised muudatused:

1) praegused 5 vanemraamatupidaja ametikohta nimetada ümber raamatupidajateks ja muuta need ametikohad töökohtadeks (tööülesanded suures osas jäävad samaks) kuna nimetatud ametikohal selgelt avalikku võimu ei teostata. Avalikku võimu mitte teostavate ametikohtade töökohtadeks muutmise vajadusele juhtis tähelepanu ka oma analüüsis eelpool nimetatud konsultant;

2) moodustada uus ametikoht vanemraamatupidaja, kelle põhilisteks tööülesanneteks oleks tegelemine võlgnevustega (suhtlemine inkasso firmaga ja võlglastega), põhivara arvestus, väheväärtuslike materjalide arvestus, samuti vajadusel pearaamatupidaja ja finantsosakonna juhi asendamine ja abistamine igapäeva töödes.

Seletuskirja koostajad: abivallavanemad, vallasekretär, finantsnõunik